

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre. . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:

szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház.
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ AKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Meghívás

a folyó 1907. évi március hó 2-dik napján — szombaton —
délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében
tartandó

bizottsági rendkívüli közgyűlésre.

Tárgyak:

1. *Belügyminiszteri leirat* a Bészler-féle ház és a Rickl-féle telek megvétele tárgyában. (Vecsey Imre.)
2. *Belügyminiszteri leirat* a siketnéma-intézet céljaira telekadományozás tárgyában hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. (Varga Károly.)
3. *Az anyakönyvi kivonatok* és családi értesítők kiállításáért szedhető díjak bevételezése-, kezelése- és elszámolásáról szóló szabályrendelet. (Dr. Varga Elemér.)
4. *A m. kir. közigazgatási bíróságnak* az 1905. év december hó 18-án, a Hatvan-utcai III választó-kerületben tartott bizottsági tag választást megsemmisítő ítélete és ennek folytán szükségessé vált intézkedések megtétele. (Vecsey Imre.)
5. *Az állandó bíráló választmány jelentése* az 1907. évre érvényes legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékében — a közigazgatási bíróság ítélete folytán — történt változásról. (Vecsey Imre.)
6. *A görög katolikus templomnak* az Attila-téren elhelyezése iránt, tanácsi javaslat. (Varga Károly)
7. *Tanácsi előterjesztés* a Baik—Szilágyi-féle telekből 10 holdnak elidegenítése tárgyában. (Vecsey Imre.)
8. *Nyugdíjazások.* (Dr. Tóby Emil.)

Debreczen, 1907. évi február hó 27-én.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

Gazdasági cselédek az új törvényről.

Kedden délelőtt folyt le a földmivelésügyi miniszteri-
umban az a nevezetes értekezet, amelyen egyszerű falusi
cselédemberek mondták meg, hogy mit tartanak a kormány
által a gazdák és gazdasági cselédek jogviszonyait illetőleg
előkészített javaslatról. Az első próbálkozás a földmivelő
népnek a miniszteri zöldasztalhoz való meghívásával
jól sikerült. A tanácskozáson jelen volt miniszteri tiszt-
viselők egyhangulag azt mondták, hogy az értelmes ki-
fejezési mód, mérsékelt hang és józan mérlegelés tekin-
tetében az értekezet eszmecseréje semmivel sem állott
alatta az ankétek átlagos szintjének. Politikailag az a je-
lentősége ennek az értekezetnek, hogy semmiféle elkese-
redett ember nem mondhatja, hogy a kormány a cseléd-
rőlük, de nélkülök kíván intézkedni. A feketesárga szoci-
alisták már is hangoztatják azt a vádat, hogy olyan cselé-

dek voltak ott az értekezetlen, akik nem mertek beszélni.
Erre a vádra a legjobb válasz az értekezet lefolyásáról
alább olvasható tudósítás. A kormány semmi esetre sem
jutott volna ilyen értékes anyag birtokába, ha az érteke-
zetre az avatatlan cselédprókátorokat hívta volna meg, akik
facér iparos legény vagy városi kövezetkoptató létükre a
szociálista vezérek jóvoltából a cselédvezérek szerepét
akarják játszani.

Maga Darányi a keddi egész napos minisztertanács
miatt nem vehetett részt az értekezetlen és helyette Balogh
Vilmos államtitkár elnökölt. De reggel hivatalos szobájá-
ban hosszabb ideig tárgyalt az értekezetli tagokkal s
közölte velük a tárgyalás alatt lévő javaslat célját és jelen-
tőségét.

Olyan törvényt akar alkotni a gazdasági cselédek és
gazdák tekintetében, amelyben kinek-kinek joga és köte-
lességei igazságosan legyenek megállapítva. Azért hívta
egybe a gazdasági cselédeket, hogy nézeteiket megismerje,
mert nem tartaná helyesnek, ha róluk, nélkülök határoz-
zon s mert azt hiszi, hogy lehetetlen a gazdasági cselédek
életviszonyainak olyan kérdései, amelyekről közvetlenül
csak tőlük kaphatni olyan fölvilágosítást, mely lehetővé
teszi, hogy a gazda jogos érdekeinek érintése nélkül is
helyes szabályok alkottassanak. Beszédében hangoztatta a
miniszter, hogy a humánus intézkedéseket abban a remény-
ben javasolja, hogy ezért a cselédek a kötelességük pontos
és hű teljesítésével fognak megszolgálni, mert a jogok
élvezetét a kötelességek teljesítésétől elválasztani nem
szabad.

Az értekezet megnyitása után Bartóky József dr.
miniszteri tanácsos pontról-pontra ismertette a javaslatot.
Helyeselték a megjelentek, hogy tizenkét éven aluli kis-
korut cselédül fölfogadni nem szabad. Ahhoz a kérdéshez,
hogy a bérlevél kiadása a cseléd kívánatára kötelező legyen,
hozzászóltak Hirt István, Szepesi György, akik a tervezet
mellett foglaltak állást. Schmidt István pedig mindenesetre
kötelezővé kívánja tenni a bérlevelet. Érdekes vita indult
meg a költözési idő kérdésében. Minden fölszóaló egyet-
értett abban, hogy a tavaszi cselédváltozás a cselédek szem-
pontjából is helytelen lenne. Abban a kérdésben azonban,
hogy november elseje, vagy január elseje lenne-e a jobb
költözési idő, igen eltértek a vélemények. Csermák Jakab,
Vaskó András, Laczkovits János, Császár János szólaltak
föl és inkább annak a véleménynek volt többsége, hogy a
januári változás a megfelelőbb.

Helyeselték a cselédek az ingyenes szolgálatok köve-
telésének, az utalvánnyal való fizetésnek stb. eltiltását,
valamint azt az intézkedést is, hogy ha a gazda a cseléd
családtagjainak munkaerejét saját gazdasága részére ki-
vánja biztosítani, csak a helyben szokásos napszám fizetése

mellett tehessen. A szerződés teljesítéséről szóló fejezet tárgyalásánál örömmel vették tudomásul a cselédek részére biztosított kedvezéseket (szabad tüzelő, a betegség esetére való gyógyításnak a családtagokra való kiterjesztése, a lakáskérdés rendezése, ünnepnapokon a legszükségesebb munkák végzése, a katonai szolgálatok esetén való helyettesítés, a temetési segítség stb.). Természetesnek mondták és helyeselték azt az intézkedést, hogy a cseléd sürgős munka esetén oly munkát is tartozzék teljesíteni, amelyre nem szegődött. A kártérítésről szóló szakasznál Schmidt István és Laczkovics János kéri, hogy a véletlenségből eredő kárért ne tartozzék a cseléd kártérítést adni. Bartóky dr. miniszteri tanácsos kijelentette, hogy csak a gondatlanságból és rosszakaratból származó károkért lesznek felelősek a cselédek és a kárkövetelés jogosságát és terjedelmét a hatóság fogja megállapítani. Az éjjeli nyugvás idejének kérdésénél Hirt István, Vaskó János, Laczkovics János, Schmidt István stb. felszólalása után az értekezlet abban állapodott meg, hogy az éjjeli nyugvás idejét az évszakokra való tekintettel a gazda állapítsa meg, de akként, hogy a cseléd kipihenhesse magát.

A cseléd elhalálása esetén a hátramaradt családnak járó ellátás tárgyalásánál Schmidt azt az eszmét vetette föl, hogy az összes gazdasági cselédek saját költségükön aggkori rokkantság esetére is kötelezőleg biztosítsanak. A kérdéshez pártolólág szólta hozzá Szepesi György, Laczkovics János, Hirt István, Vaskó András. Bartóky József dr. miniszteri tanácsos megjegyezte, hogy e kérdés nem a gazda és cseléd közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény keretébe tartozik, de Darányi földművelésügyi miniszter máris foglalkozik a mezőgazdasági munkásbiztosítás eszméjével. Az egyes szakaszok tárgyalásának befejezése után az elnöklő államtitkár felszólította az értekezlet tagjait, hogy ha valami sérelmük, vagy kívánságuk volna, amelyről a törvényjavaslat nem gondoskodik, egész nyíltan tárják föl, hogy a javaslat végleges szövegezésénél tekintetbe vegyék. Az értekezlet tagjai egyhangulag kijelentették, hogy a törvényjavaslat róluk kielégítőleg gondoskodik és így semmi különös kívánságuk nincs.

Az értekezlet befejezése után után Schmidt István lelkes szavakkal köszönte meg Darányi földművelésügyi miniszter jólelkű gondosságát, hogy a törvényjavaslat megbeszélésénél a cselédek kívánságait is meghallgatta.

A debreceni egyetem tervezete.

A debreceni főiskola akadémiai tanácsa által tárgyalási alapul elfogadott javaslat.

— Irta: Kun Béla dr. jogtanár. —

— Folytatás. —

A bölcsészet-nyelvtudomány-történeti szakon — a Dóczi-féle kétségkívül alapul szolgálható munkálat szerint — 15 tanszékre volna szükség:

1. Bölcsészet.
2. Neveléstan és lélektan.
3. Összehasonlító indogerman nyelvészet és classica-philologia.
4. Classica philologia.
5. Magyar és ugor összehasonlító nyelvészet.
6. Magyar irodalom.
7. Archaeologia és ó-kori történet.
8. Egyetemes közép- és új-kori történelem.
9. Magyar történelem.

10. Földrajz.
11. Német nyelv és irodalom.
12. Aaesthetika és művészettörténet.
13. Művelődéstörténet.
14. A történelem segédtudományai.
15. Francia nyelv és irodalom.

E négy utóbbi tanszéket azonban a Dóczi-féle tervezet szerint rendkívüli tanár látná el, kik közül egy egyszersmind könyvtár-igazgató lenne. Kellene továbbá 3 nyelvmester a német, francia és angol nyelvre.

Ezen kereteknek megfelelőleg a három fakultásu egyetem személyi szükségleteit — a kolozsvári fizetések szintjén s minthogy előre nem lehet meghatározni, hány tanár szolgál időnként 10 évnél hosszabb, illetve rövidebb idő óta, olyan kombinációval, (mint a Dóczi-féle munkálat is), hogy a tanároknak felét a magasabb, felét az alacsonyabb fokozatba vesszük számításba, (ámbar Kolozsvárt a létszám felénél több van a magasabb fokozatban), — a következőleg állithatnók össze:

I. Igazgató tiszteletdíja 1,000 K

II. A theologiai szakon:

4 tanár fizetése à 7,200 K	28,800 K
3 " " " à 6,400 K	19,200 K
4 " lakpénze à 1,400 K	5,600 K
3 " " " à 1,120 K	3,360 K
Átlag 18 korpótlék à 800 K	14,400 K
Dékán tiszteletdíja	1,000 K
Összesen:	72,360 K

III. A jogi szakon:

6 tanár fizetése à 7,200 K	43,200 K
5 " " " à 6,400 K	32,000 K
6 " lakpénze à 1,400 K	8,400 K
5 " " " à 1,120 K	5,600 K
Átlag 28 korpótlék à 800 K	22,400 K
Dékán tiszteletdíja	1,000 K
Allamszámviteltan előadásáért	600 K
Orvosi tárgyak előadásáért	1,600 K
Összesen:	114,800 K

IV. A bölcséleti szakon:

6 tanár fizetése à 7,200 K	43,200 K
5 " " " à 6,400 K	32,000 K
6 " lakpénze à 1,400 K	8,400 K
5 " " " à 1,120 K	5,600 K
Átlag 28 korpótlék à 800 K	22,400 K
3 rendkívüli tanár fizetése à 4800 K*	14,400 K
3 rendkívüli tanár lakpénze à 840 K	2,520 K
Átlag 8 korpótlék à 400 K	3,200 K
Dékán tiszteletdíja	1,000 K
3 nyelvmester à 1,000 K	3,000 K
Tanarképző intézeti igazgató tiszteletdíja	1,000 K
15 tanár tanarképző intézeti tiszteletdíja à 800 K	12,000 K
Összesen:	148,720 K

V. Könyvtári személyzet:

Igazgató (egyszersmind rendkívüli tanár) fizetése	5,000 K**
Lakpénze	840 K
Korpótlék átlaga à 400 K	1,000 K

* A negyedik rendkívüli tanár fizetése, mint könyvtárigazgatóé vétetik számításba.

** Kolozsvárt a könyvtár-igazgató rendes tanári fizetést huz. Itt a fizetés 5,000 koronában a Dóczi-féle munkálat alapján van számításba véve rendkívüli tanári lakkbérrel.

Debreczen sz. kir. város

SZABÁLYRENDELETE

az anyakönyvi kivonatok, valamint a családi értesítők kiállításáért szedhető díjak bevételezése, kezelése és elszámolásáról.

1. §.

Az anyakönyvi kivonatok és családi értesítőkért befolyó díjak a 80,000—1906. B. M. sz. utasítás 118. §-a és a 80,002—1906. B. M. sz. utasítás 27. §-a értelmében a várost illetik. Azonban a 80,002—1906. B. M. sz. utasítás 27. §-a értelmében fizetett 2 korona díj az utasítás 27. §-a értelmében az anyakönyvvezetőket illeti.

2. §.

A város az anyakönyvi kivonatok és családi értesítőkért járó díjakból származó jövedelme felett szabadon rendelkezik s így jogában áll azt egészben, vagy részben az anyakönyvvezetőknél átengedni. A díjak hova fordítása tárgyában a törvényhatósági bizottság határoz.

3. §.

Az anyakönyvi kivonatok kiállításáért járó díjak nyugtázása olyképen történik, hogy az anyakönyvvezetők oly értékű díj bélyegjegyet (4. §.) ragaszt fel a kivonatra (családi értesítőre), amennyi díjat a fél fizetni köteles volt. Díjmentes kivonatoknál a díjmentesség oka a kivonatra rávezetendő.

4. §.

A 3. §-ban említett bélyegjegyeket a polgármester a háztartási alap terhére állíttatja elő. Ezek 1, 2 és 4 koronás értékben — más-más színben a város címerével ellátva — állítandók ki és tömb (füzet) alakban füzendők össze, hogy abból a bélyegyet könnyen le lehessen szakítani s a hiányzó bélyegek száma a visszamaradó szelvényekből könnyen meg legyen állapítható. — A bélyegjegyek 30 mméter széles és 40 mméter hosszú alakban készítendőek.

5. §.

A díjbélyegjegyeket a házipénztárnok a főszámvevő kezeli, aki minden anyakönyvvezetőt egy-egy 100 darabot magában foglaló tömbbel ellát ellennyugta ellenében.

— Ha egy jegytömbből a bélyeg teljesen kifogy, új tömb adandó ki.

6. §.

Az anyakönyvi kivonati díjak fejében a felektől beszedett pénzt az anyakönyvi hivatal vezetője minden évnegyed első napján befizeti a város házipénztárába, honnan az a törvényhatósági bizottság határozatához képest vagy az anyakönyvvezetőknél adatik ki s ez esetben az átmeneti pénzek szaknaplójába veendő be, vagy pedig ha a város saját céljára fordítja, akkor a közpénztári szaknaplóba vezetendő be.

7. §.

A kivonati díjaknak a házipénztárba évnegyedenként történő befizetése alkalmával az anyakönyvvezető ellennyugtát nem ad; ellennyugtát a jegytömb képez és amilyen mennyiségű bélyegjegy hiányzik a tömbből, annak megfelelő összeg fizetendő be az anyakönyvvezető által a pénztárba. A leszámolás eredménye a jegytömb utolsó lapján negyedévenként bejegyzendő.

Ellennyugta csak az év végén adandó az egész évben befolyt összegről.

8. §.

Díjbélyegjegyeket csak a városi nyomda állíthat elő. A nyomda a házipénztárnok a főszámvevő részére kiszolgáltatott díjbélyeg mennyiségéről hiteles könyvet vezet s azt a polgármesternek, vagy megbízottjának bármikor bemutatni köteles.

9. §.

A házipénztárnok a főszámvevő a kezelés végett átvett bélyegjegyekről évenként elszámolást adnak be a Polgármesternek.

10. §.

Ezen szabályrendelet végrehajtásával a Polgármester bizatik meg.

Kelt

Könyvtárőr fizetése	3,000 K
Lakpénze	560 K
Korpótlék átlaga à 200 K	500 K
Összesen:	10,900 K

Ezeket felül még körülbelül a következő szükségleteket állapíthatjuk meg:

VI. Vegyes személyi kiadások:

Magántanári előadások jutalmazására	5,000 K
Irnokok díja (7, à 600 K)	4,200 K
Pedellusok fizetése (4, à 1000 K)	4,000 K
Még 6 szolgál, à 800 K	4,800 K
Összesen:	18,000 K

VII. Nyugdíjak:

Nyugdíj 3%-a jogi és bölcsészeti tanárokért	6,500 K
Theologiai tanárok nyugdíj alapjára évente	5,000 K
Tisztviselők és szolgák nyugdíj alapjára	1,000 K
Betegsegélyző járulék a szolgákért	300 K
Összesen:	12,800 K

VIII. Különfélék:

Szemináriumokért à 3 karon	5,000 K
Könyvtárra	15,000 K
Gyűjteményekre	3,000 K
Ösztöndíjakra	10,000 K
Ifjúsági egyleteknek segély	2,000 K
Tanároknak könyvkiadási és utazási segély	5,000 K
Összesen:	40,000 K

IX. Ezekhez járulnak még olyan, részint személyi, részint tulnyomóan dologi kiadási címek, amelyeken a kollégium ez idő szerint is teljesít kiadásokat, de a mostani kiadásban nemcsak az akadémia, hanem a főgimnázium, tanítóképezde és bentlakás szükséglete is bennfoglaltatik s így pontosan megállapítani mennyi esik ezekből az egyetemre fejlesztendő akadémiaira, — nem lehet és épen ezért legcélszerűbbnek látszik ezeknél csak azon összegeket venni fel szükséglet gyanánt, amelyekkel ezen kiadások az egyetemre fejlesztés esetén növekedni fognak. Ilyenek volnának:

Tisztviselők fizetésére (most 24,398 K, amiben azonban az igazgatók tiszteletdíja stb. is benn van) még	6,000 K
Nyomda és irodai szerekre (4300 K) még	2,000 K
Világítás (6080 K) még	2,000 K
Fűtés, tisztogatás (2187 K) még	3,000 K
Felszerelésekre (2175 K) még	2,000 K
Egészségügyi kiadások	3,000 K
Különfélék	2,000 K
Összesen:	20,000 K

E szerint a három fakultásos egyetem évi rendes szükséglete ez volna:

I. cim.	1,000 K
II. cim.	72,360 K
III. cim.	114,800 K
IV. cim.	148,720 K
V. cim.	10,900 K
VI. cim.	18,000 K
VII. cim.	12,000 K

VIII. cim.	40,000 K
IX. alatt felvett szaporulatok	20,000 K
Összesen:	438,580 K

Ezzel szemben fedezetül szolgálnak a következők:

I. A főiskola 1907. évi költségvetése

szerint akad. tanári javadalmazásra fordítottak	68,298 K 40 f.
Ebből azonban tandíjból van fedezve	13,974 K — f.
amit, mivel a tandíjbevétele későbbben számításba vétetik, le kell vonni s így marad, mint a főiskola egyéb jövedelmeiből fedezett összeg	54,323 K 40 f.

II. A debreceni református egyház

pénztárából két akadémiai tanár fizetésének pótléka	3,061 K 60 f.
---	---------------

III. Hét tanári lakás természetben,

melyeknek megváltási ára 1600 koronában állapított meg	11,200 K — f.
--	---------------

IV. A könyvtár gyarapítására ez idő

szerint fordított 4000 K és a könyvtárőr fizetése felszabadul (III. csoport)	5,600 K — f.
--	--------------

V. Jogi és bölcséleti tanárokért most

fizetett nyugdíj 3%, (mely a szükségletben egészen föl van véve)	1,100 K — f.
--	--------------

VI. Bölcséleti fakultás (X. csop.) fedezeti

többlete	20,905 K — f.
--------------------	---------------

VII. A bölcséleti fakultás pénztárából

most fizetett, az egyetem felállítására esetén felszabaduló ösztöndíj	2,000 K — f.
---	--------------

Összesen: 98,190 K — f.

A bölcsészeti fakultás kiadásai közt (X. csop.) egy 1000 koronás évjáradék is szerepel, mely szintén meg fog szünni, — ezzel és a bölcsészeti fakultás vagyonának a felesleg tőkésítése általi szaporodása folytán előálló jövedelem többletével, mondhatjuk, hogy a kollégium jövedelmeiből, a tandíjtól eltekintve, kereken 100,000 korona állhat rendelkezésre.

Ezen a most minden kétségen felül rendelkezésre álló évi 100,000 koronán túl még számításba veendő a főiskola költségvetésében „tizenkettedik csoport, kiegészítésre váró alapok“ címe alatt felvett alapok némelyikének jövedelme is. Bartha Béla 1904. évi munkálata — melyet Dóczi, mint az egyházkerület által elfogadottat szintén számítása alapjául vett — ezen kiegészítésre váró alapok jövedelmének és beszámításával mutatja ki a bölcsészeti fakultás jövedelmét évi 59,005 koronában, amiből tehát ezen kiegészítésre váró alapokra évi mintegy 30,000 korona esnék. Ilyen nagy összeget ez időszerint ezek jövedelméből még nem lehet számítani. A Bartha Béla munkálataiban például számításba van véve a Soós Gábor-alap teljes jövedelme is, mely az 1907. évi költségvetés szerint már 8766 korona, holott az alapító rendelkezése szerint a tőke, — mely most 193,093 korona, 300,000 koronáig növelendő, akkor belőle 100,000 korona jövedelme fölhasználható, a többi 200,000 korona pedig újból tőkeképzésre fordítandó úgy, hogy amikor a felszaporodott kamatok ismét 100,000 koronát tesznek ki, ez az összeg megint tanszék alapul szolgál. Vagyis ez az alap körülbelül 12 évenként 100—100 ezer koronával fogja az egyetem vagyonát növelni s így egyrészt a most még fel nem állítható tanszékekre biztosít fedezetet, másrészt a jövőben emelkedhető szükségletek fedezésére szolgálhat s így az egyetem jövőbeli erősségének egyik alapja. Ilyenszerű a Somogyi—Hercz-alap is.

Azonban a kiegészítésre váró alapok közül némelyeket mégis számításba lehet venni. Ilyennek mutatkoznak különösen a gróf Degenfeld Imre I. alapítványa, mely egy theologiai vagy egy bölcsészeti tanszék fentartására van rendelve és Kövesdy János egyetemi alapítványa, mely mindaddig tőkésítendő, míg az egyetem nem létesül és akkor egy jogitanszék alapjául szolgál. Ez alapítványok egyike sem fedezi ugyan ma még egy rendes tanszéknek fentebb számításba vett teljes szükségletét (az előbbi 6471, az utóbbi 5742 koronával szerepel az 1907. évi költségvetésben), azonban egy rendkívüli tanszék szükségletét a gróf Degenfeld Imre-alap már most is fedezi — $(4800+840+1000=6640)$ — és ettől eltekintve kétségkívül nincs sértve az alapító intenciója, ha a hiányzó összeg egyéb jövedelemből kipótoltatván, a tanszék, mint ezen alapból fentartott szerepel. Nem gondolnék azonban hasonló eljárást keresztülvihetőnek Szegedi Sándor II. alapítványával és Hegyi Mihályné alapítványával, melyek hasonló céluak, — azonban ma még igen nagy kiegészítésre szorulnának (amannak 1978, emennek 478 korona a tiszta jövedelme).

Ellenben bizonyára számításba lehet venni a gróf Degenfeld József alapítvány jövedelmét, mert ismerve az alapító buzgólkodását az egyetem érdekében, kétségkívül meg lehet nyerni beleegyezését ahhoz, hogy ez alap kamatai már most felhasználtassanak.

Lehet, hogy van még ezeken kívül a kiegészítésre váró alapok közt olyan, mely szintén felhasználható, de ha van is, a lényegesebb változást a számításban elő nem idéz.

Eszerint a kiegészítésre váró alapok közül a gr. Degenfeld Imre-, gr. Degenfeld József- és Kövesdy János-féléket véve már most számításba, ezeknek jövedelméből fedezhető az 1907. évi költségvetés szerint 12,446 kor. 28 fill., — mondjuk kerekén 12,500 korona.

Itt kell számításba venni a debreceni egyház által megajánlott 100,000 korona évi 5000 korona jövedelmét is.

Elég jelentős összeget lehet számításba venni tandíj-jövedelemből is. Ma a debreceni főiskolában rendkívül alacsony a tandíj (félévénként 30 korona, holott az egyetemen 75 korona félévénként). Minthogy ha a debreceni főiskola egyetemi rangra emelkedik, a joghallgatók száma legalább megkétszereződik, 400 joghallgatót és 100 bölcsészethallgatót (csak a kolozsvári egyetem bölcsészettudomány történeti fakultásán volt az 1904—5. tanévben 141 református vallású hallgató) számítva és a két fakultás 500 hallgatója után csak 400 teljes tandíjat véve föl (ami legalább 150 hallgató kedvezményben részesíthetőségét jelenti) és a most féltandíjat fizető hittanhallgatókat mind tandíjmenteseknek számítva, félévénként legalább 50 koronában megállapítandó tandíj mellett e címen évente 40,000 koronát számíthatunk, annyival inkább, mert az ujonnan jött hallgatók még beiratási díjat is fizetnek. A tandíj és beiratói díj címén befolyó jövedelem inkább több lesz, mint kevesebb a fölvettnél.

Említve volt előbb már az is, hogy az egyházkerület 1903-ban kimondta egy tanszék felállítását. Minthogy egy tanszék átlagos szükséglete (fizetés 7200—6400 átlaga 6800, lakpénz 1400—1120 átlaga 1260, korpótlék átlag 2000 kor.) 1060 korona, ezt az összeget kell e címen fedezetül számításba venni. Azonkívül gróf Degenfeld fentebb ismertetett indítványának elfogadása esetén az egyházkerület évi 25,000 koronával fogja a főiskola vagyonát gyarapítani, amely összeget az egyetem létesítése

esetén természetesen nem mint tőkésítendő, hanem mint évente felhasználandót kellene átutalni. Ez az összeg az államsegély későbbi emelkedése esetén még növekedhetnék is.

(Vége köv.)

Hirek.

— **A mezőgazdasági állapot.** A vetés állása és a mezőgazdaság állapota 1907. évi február 15-én a földművelési miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján ez volt: Bő havazás és hideg, zord idő jellegzi a lefolyt időszakot. Minthogy a vetést kivétel nélkül — néhol csekélyebb, másutt nagyobb mértékben — hó borítja, a vetés telelése felől véleményt mondani korai, bizonyos csupán az, hogy a gabonavetés jobbra ország-szerte kielégítően került hó alá, bár néhol az egér-okozta károsítás miatt hibás vetés is volt. Szórványosan még most is láthatók az egerek, amelyek pusztulását már csak az olvadással lehet remélni. A hegyi és dombvidékeken a túlságosan nagy hó aggodalmat okoz, árviztől tart a gazdaközönség. Az erős és hosszantartó tél miatt a Dunántul némely részében az alomszalma és itt-ott a takarmány is fogytán lévén, takarmányhiánytól félnek, másrészt az ország nagy részében nem csak alomszalma, hanem még széna is bőven van, mellyel a helyel-közzel mutatkozó hiány könnyen lesz ellensúlyozható. Az állatállomány nagyobbára jó kondícióban van és jól is telel. A gazdasági munkálatok, az erdeit kivéve, szünetelnek.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vízgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbérő elismert szak-tudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vízgyógyimód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélenkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredmény-nyel alkalmazható tehát a vízgyógyimód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek huruto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövesség-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértululás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfőrcs, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, göröcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kítőnő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben.

— **ELADÓ BOR.** Érmelléki, diószegi az ezernyolcszáznyolcvanas évekből, mintegy 50 hektoliter, valamint 1903. és 1904. évi ugyanottani rizling 20—25 hektoliter eladó. Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnökénél (városház I. em. 23. ajtó).